

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Jõustumise kp:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
algtekst
14.07.2006
RT I 2006, 30, 231

Valimisseaduste, rahvahääletuse seaduse ja karistusseadustiku muutmise seadus

Vastu võetud 07.06.2006

Välja kuulutatud
Vabariigi Presidendi 25. juuni 2006. a otsusega nr 1042

I. Riigikogu valimise seaduse muutmine

Riigikogu valimise seaduses (RT I 2002, 57, 355; 2005, 37, 281) tehakse järgmised muudatused:

§ 1. Paragrahvi 4:

1) lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (2) Hääleõiguslik ei ole isik, kes on valimisõiguse osas teovõimetuks tunnistatud.»;

2) lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (5) Kandideerimisõigust ei ole isikul, kes on valimisõiguse osas teovõimetuks tunnistatud.»

§ 2. Paragrahvi 5 pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 5. Agitatsiooni piirang.»

§ 3. Paragrahvi 8 lõike 3 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«Riigikogu, kohaliku omavalitsuse volikogu ja Euroopa Parlamendi valimistel ning rahvahääletusel korraldatakse hääletamine samades valimisjaoskondades, kui valla- või linnavalitsus ei määra teisiti, muutes käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud määrust.»

§ 4. Paragrahvi 11:

1) lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (1) Valimiskomisjoni liige võib olla isik, kellel on hääletamisõigus käesoleva seaduse § 4 lõigete 1–3 kohaselt ning kelle valimiskomisjoni liikme volitusi ei ole viimase viie aasta jooksul Vabariigi Valimiskomisjoni otsusega lõpetatud. Valimiskomisjoni liige peab valdama eesti keelt.»;

2) lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (3) Valimiskomisjoni liikme volitused lõpevad ennetähtaegselt:

- 1) kui ilmneb, et tal puudub hääletamisõigus käesoleva seaduse § 4 lõigete 1–3 kohaselt;
- 2) tema tagasiastumisega;
- 3) tema surmaga;
- 4) Vabariigi Valimiskomisjoni otsusega.»;

3) lõiget 5 täiendatakse punktiga 4 järgmises sõnastuses:

« 4) maakonna valimiskomisjoni või Vabariigi Valimiskomisjoni otsusega.»;

4) lõige 6 tunnistatakse kehtetuks.

§ 5. Paragrahvi 14 täiendatakse lõikega 8 järgmises sõnastuses:

« (8) Vabariigi Valimiskomisjon registreeritakse riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste riiklikus registris.»

§ 6.Paragrahvi 15 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (2) Vabariigi Valimiskomisjonil on õigus:

- 1) peatada või lõpetada jaoskonnakomisjoni või maakonna valimiskomisjoni liikme volitused, kui ta on rikkunud Riigikogu valimise seadust, Vabariigi Valimiskomisjoni määrust või kõrgemalseisva valimiskomisjoni juhust;
- 2) teha ettekirjutus maakonna valimiskomisjoni või jaoskonnakomisjoni toimingute või maakonna valimiskomisjoni otsuste puuduste kõrvaldamiseks;
- 3) peatada maakonna valimiskomisjoni või jaoskonnakomisjoni toimingute või maakonna valimiskomisjoni otsuste kehtivus;
- 4) tühistada maakonna valimiskomisjoni otsus või tunnistada jaoskonnakomisjoni või maakonna valimiskomisjoni toimingute seadusevastaseks ning teha jaoskonnakomisjonile või maakonna valimiskomisjonile ettekirjutus seaduserikkumise kõrvaldamiseks;
- 5) tunnistada hääletamistulemused valimisjaoskonnas, valimisringkonnas, maakonnas, Tallinnas, Tartu linnas või riigis kehtetuks ning korraldada kordushääletamine, kui seaduserikkumine mõjutas või võis hääletamistulemusi oluliselt mõjutada.»

§ 7.Paragrahvi 17 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (2) Maakonna valimiskomisjonil on õigus:

- 1) peatada jaoskonnakomisjoni liikme volitused, kui ta on rikkunud Riigikogu valimise seadust, Vabariigi Valimiskomisjoni määrust või kõrgemalseisva valimiskomisjoni juhust;
- 2) teha ettepanek Vabariigi Valimiskomisjonile Riigikogu valimise seadust, Vabariigi Valimiskomisjoni määrust või kõrgemalseisva valimiskomisjoni juhust rikkunud jaoskonnakomisjoni liikme volituste lõpetamiseks;
- 3) teha ettekirjutus jaoskonnakomisjoni toimingute puuduste kõrvaldamiseks;
- 4) peatada jaoskonnakomisjoni toimingute;
- 5) tunnistada jaoskonnakomisjoni toimingute seadusevastaseks;
- 6) teha Vabariigi Valimiskomisjonile ettepanek tunnistada hääletamistulemused valimisjaoskonnas kehtetuks ning korraldada valimisjaoskonnas kordushääletamine, kui seaduserikkumine mõjutas või võis hääletamistulemusi oluliselt mõjutada.»

§ 8.Paragrahv 18 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 18. Jaoskonnakomisjoni moodustamine

(1) Jaoskonnakomisjonil on kuni üheksa liiget.

(2) Kohaliku omavalitsuse volikogu (edaspidi *volikogu*) nimetab oma otsusega valla- või linnasekretäri ettepanekul ning poliitilise tasakaalustatuse põhimõtet arvestades jaoskonnakomisjoni esimehe ja liikmed hiljemalt 20. päeval enne valimispäeva.

(3) Pooled jaoskonnakomisjoni liikmetest esitab valla- või linnasekretär ning ülejäänud liikmed esitavad valimistel osalevad erakonnad.

(4) Valimistel osalev erakond võib esitada ühe jaoskonnakomisjoni liikmekandidaadi valla- või linnasekretäri ettepanekul hiljemalt 45. päeval enne valimispäeva.

(5) Jaoskonnakomisjoni liikmeks nimetamiseks peab olema isiku nõusolek.

(6) Kui erakonnad kandidaate ei esita või kui nende esitatud kandidaatide arv on väiksem, kui erakondadel on kohti jaoskonnakomisjonis, nimetab volikogu ülejäänud liikmed valla- või linnasekretäri ettepanekul.

(7) Kui erakondade esitatud jaoskonnakomisjoni liikmekandidaate on rohkem, kui erakondadel on kohti jaoskonnakomisjonis, nimetatakse kõik ülejäänud kandidaadid jaoskonnakomisjoni asendusliikmeteks.

(8) Volikogu nimetab valla- või linnasekretäri ettepanekul ning käesoleva paragrahvi lõikes 7 ettenähtud järgides ka vähemalt kaks asendusliiget, kes komisjoni volituste ajal volikogu määratud järjekorras asuvad nende komisjoniliikmete asemele, kelle volitused on peatunud või lõppenud.

(9) Jaoskonnakomisjoni aseesimehe valib komisjon oma liikmete hulgast.

(10) Jaoskonnakomisjoni asjaajamise ja tehnilise teenindamise tagab valla- või linnavalitsus.»

§ 9.Paragrahvi 22:

1)lõiget 1 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

«Valijate elektroonilised nimekirjad edastatakse Vabariigi Valimiskomisjonile hiljemalt seitsmendaks päevaks enne valimispäeva.»;

2)lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (6) Valijad kantakse valijate nimekirja nende perekonnanimede tähestikulises järjekorras.»;

3)lõiget 7 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

«Elektrooniliselt hääletanud valijate nimekirjale kirjutab pärast hääletamise lõppemist alla Vabariigi Valimiskomisjoni esimees.»

§ 10.Paragrahvi 30 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (5) Erakond või üksikkandidaat kannab enne kandidaatide registreerimiseks esitamist Vabariigi Valimiskomisjoni arvele kautsjonina summa, mille suurus on valimiste väljakuulutamise aastal Vabariigi Valitsuse kehtestatud kuupalga kaks alammäära iga registreerimiseks esitatud isiku kohta.»

§ 11.Paragrahvi 35 lõike 2 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«Hääletamiskabiini seinal on selle valimisringkonna kandidaatide koondnimekiri, välja arvatud kabiinis, mis on ette nähtud väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda hääletavatele valijatele.»

§ 12.Paragrahvi 38 lõikes 2 tehakse järgmised muudatused:

1)punkt 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« 2) kuuendast päevast kuni neljanda päevani enne valimispäeva kõigis valimisjaoskondades. Hääletamine algab kell 12.00 ja lõpeb kell 20.00;»;

2)lõiget täiendatakse punktiga 3 järgmises sõnastuses:

« 3) kuuendast päevast kuni neljanda päevani enne valimispäeva elektrooniliselt. Hääletamine algab kuuendal päeval enne valimispäeva kell 9.00 ja kestab ööpäevaringselt kuni hääletamise lõpuni neljandal päeval enne valimispäeva kell 20.00.»

§ 13.Paragrahvi 39 lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (6) Valija ei või hääletamisedelit hääletamisruumist välja viia. Kui valija rikub hääletamisedeli, on tal õigus saada jaoskonnakomisjonilt uus sedel. Valija peab rikutud või kasutamata hääletamisedeli jaoskonnakomisjonile tagastama.»

§ 14.Paragrahvi 41 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (1) Valijal on eelhääletamise päevadel (§ 38 lõige 2) võimalik hääletada väljaspool oma elukohajärgset valimisjaoskonda maakonna valimiskomisjoni või valla- või linnavalitsuse poolt määratud valimisjaoskonnas.»

§ 15.Paragrahv 44 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 44. Elektrooniline hääletamine

(1) Valija saab käesoleva seaduse § 38 lõike 2 punktis 3 ettenähtud päevadel hääletada elektrooniliselt Vabariigi Valimiskomisjoni veebilehel. Valija hääletab ise.

(2) Valija tõendab oma isikut isikutunnistusele kantud digitaalset tuvastamist võimaldava sertifikaadi alusel.

(3) Pärast valija isiku tuvastamist kuvatakse veebilehel valijale tema elukohajärgse valimisringkonna kandidaatide koondnimekiri.

(4) Valija märgistab oma elukohajärgse valimisringkonna selle kandidaadi nime, kelle poolt ta hääletab, ning kinnitab hääletamist digitaalallkirja andmisega isikutunnistusele kantud digitaalallkirjastamist võimaldava sertifikaadi alusel.

(5) Valija saab veebilehel teate hääle vastuvõtmise kohta.

(6) Valijal on õigus oma elektrooniliselt antud häält muuta:

1) hääletades uuesti elektrooniliselt käesoleva seaduse § 38 lõike 2 punktis 3 ettenähtud ajal;

2) hääletades hääletamisedeliga kuuendast päevast kuni neljanda päevani enne valimispäeva käesoleva seaduse §-s 40–43, 45 või 47 ettenähtud korras.»

§ 16.Paragrahvi 46 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (3) Kodus hääletamist korraldavad vähemalt kaks jaoskonnakomisjoni liiget. Nimetatud liikmete määramisel lähtutakse põhimõttest, et nad ei ole sama erakonna liikmed või sama erakonna ettepanekul jaoskonnakomisjoni liikmeks esitatud. Kodus hääletamist korraldatakse käesoleva seaduse § 39 lõigetes 1, 2, 4, 5, 6 ja 8 ettenähtud järgides.»

§ 17. Paragrahv 48 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 48. Eelhääletamise ajal väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda antud häälte arvestamine

(1) Jaoskonnakomisjon pakib väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda hääletanud valijate hääletamissedelitega ümbrikud maakondade kaupa, Tallinna ja Tartu linna kaupa ning edastab need oma asukohajärgsele maakonna valimiskomisjonile.

(2) Maakonna valimiskomisjon edastab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud hääletamissedelitega ümbrikud Vabariigi Valimiskomisjoni kaudu asjaomastele maakonna valimiskomisjonidele hiljemalt teisel päeval enne valimispäeva.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 ettenähtud korras teistelt maakonna valimiskomisjonidelt saadud hääletamissedelitega ümbrikud edastab maakonna valimiskomisjon asjaomastele jaoskonnakomisjonidele hiljemalt valimispäevale eelneval päeval.

(4) Saanud hääletamissedelitega ümbrikud käesoleva paragrahvi lõikes 3 ettenähtud korras, kontrollib jaoskonnakomisjon, kas valija on kantud valimisjaoskonna valijate nimekirja ja kas valija ei ole hääletanud mitu korda. Kontrollimise juures peab olema vähemalt kolm jaoskonnakomisjoni liiget.

(5) Kui valija ei ole kantud valimisjaoskonna valijate nimekirja või on hääletanud väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda mitu korda, jätab jaoskonnakomisjon kõik valija hääletamissedeliga ümbrikud arvestamata.

(6) Kui valija on hääletanud ühe korra, teeb jaoskonnakomisjoni liige valijate nimekirja märke eelhääletamise kohta.

(7) Pärast käesoleva paragrahvi lõigetes 4–6 ettenähtud toiminguid avab jaoskonnakomisjon välimised ümbrikud ning laseb sisemised hääletamissedelitega ümbrikud eelhääletamisel kasutatud hääletamiskasti ja pitseerib hääletamiskasti ava uuesti.»

§ 18. Seadust täiendatakse §-ga 48¹ järgmises sõnastuses:

« § 48¹. Elektrooniliselt antud häälte arvestamine

(1) Mitme elektrooniliselt antud hääle puhul (§ 44 lõige 6) arvestatakse valija viimasena antud häält.

(2) Pärast elektroonilise hääletamise lõppu koostab Vabariigi Valimiskomisjon valimisjaoskondade kaupa elektrooniliselt hääletanud valijate nimekirja ning edastab selle maakonna valimiskomisjonidele hiljemalt teisel päeval enne valimispäeva. Maakonna valimiskomisjon edastab nimekirja jaoskonnakomisjonidele hiljemalt valimispäevale eelneval päeval.

(3) Kui valija on hääletanud elektrooniliselt, teeb jaoskonnakomisjoni liige valijate nimekirja märke elektroonilise hääletamise kohta.

(4) Kui valija on hääletanud nii elektrooniliselt kui ka hääletamissedeliga, arvestatakse valija hääletamissedelit. Jaoskonnakomisjon saadab Vabariigi Valimiskomisjonile asjakohase teatise, mille alusel Vabariigi Valimiskomisjon tühistab valija elektrooniliselt antud hääle.

(5) Kui valija on hääletanud mitu korda väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda ja elektrooniliselt, jäetakse kõik valija hääletamissedeliga ümbrikud ja elektrooniliselt antud häält arvestamata. Jaoskonnakomisjon saadab Vabariigi Valimiskomisjonile asjakohase teatise, mille alusel Vabariigi Valimiskomisjon tühistab valija elektrooniliselt antud hääle.»

§ 19. Paragrahvi 49 lõiget 6 täiendatakse punktiga 9 järgmises sõnastuses:

« 9) elektroonilise hääletamise aeg.»

§ 20. Paragrahvi 50 lõike 3 punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« 1) lisab taotlusele koopiad dokumentidest, mis tõendavad tema isikut ja seda, et tal on hääletamisõigus käesoleva seaduse § 4 lõigete 1 ja 2 kohaselt;».

§ 21. Paragrahvi 51 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (3) Kui alaliselt välisriigis elav valija on oma või vanemate või vanavanemate viimase elukohana Eestis märkinud Petseri maakonna, saadetakse talle valimisringkonna nr 11 kandidaatide koondnimekiri.»

§ 22.Paragrahv 53 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 53. Elektrooniline hääletamine välisriigis

(1) Alaliselt välisriigis elavate valijate nimekirja kantud või ajutiselt välisriigis viibiv valija võib hääletada Vabariigi Valimiskomisjoni veebilehel.

(2) Elektrooniline hääletamine toimub käesoleva seaduse § 38 lõike 2 punktis 3 ettenähtud ajal ja §-s 44 ettenähtud korras.»

§ 23.Paragrahvi 55 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (3) Kui alaliselt välisriigis elav valija on hääletanud hääletamissedeliga mitu korda või kui ta ei ole kantud välisriigis alaliselt elavate valijate nimekirja, jätab Vabariigi Valimiskomisjon kõik valija hääletamissedeliga ümbrikud arvestamata. Kui valija on hääletanud nii elektrooniliselt kui ka hääletamissedeliga, arvestatakse valija hääletamissedelit. Kui valija on hääletanud mitu korda hääletamissedeliga ja elektrooniliselt, jäetakse kõik valija hääletamissedeliga ümbrikud ja elektrooniliselt antud hääl arvestamata.»

§ 24.Paragrahvi 57:

1)lõike 1 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«Jaoskonnakomisjon avab valimispäeval kasutatud hääletamiskastid pärast hääletamise lõppemist.»;

2)lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (3) Enne hääletamiskastide avamist teeb jaoskonnakomisjon valijate nimekirja alusel kindlaks valijate arvu ning hääletamissedeli saamise kohta antud allkirjade ja märkuste alusel esialgse hääletamisest osavõtmute arvu ning edastab need viivitamata Vabariigi Valimiskomisjonile. Arvestada tuleb valijate nimekirja märkusi väljaspool elukohta eelhääletanud, elektrooniliselt hääletanud ja kodus hääletanud valijate kohta. Valijate arv kantakse vormikohasesse protokollile.»;

3)lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (6) Väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda hääletanute hääletamissedelite välisküljele pannakse jaoskonnakomisjoni pitsati jäljend ning need sedelid pannakse koos eelhääletanute hääletamissedelitega pärast § 58 lõikes 4 nimetatud kokkuvõtte koostamist valimispäeval hääletanute sedelite hulka.»;

4)lõige 7 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (7) Jaoskonnakomisjon teeb kindlaks hääletamiskastides olnud sedelite arvu, sealhulgas kehtetute sedelite arvu, ning kandidaatidele ja erakondadele antud häälte arvu ning kannab need vormikohasesse protokollile.»

§ 25.Paragrahvi 58:

1)lõike 1 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«Jaoskonnakomisjon avab eelhääletamisel kasutatud hääletamiskasti häälte lugemiseks valimispäeval pärast kella 19.00.»;

2)lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (3) Väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda hääletanute hääletamissedeleid sisaldavad sisemised ümbrikud avatakse ning neid arvestatakse eelhääletamise tulemuste kokkuvõtete tegemisel ja hoitakse eraldi teistest hääletamissedelitest kuni neile jaoskonnakomisjoni pitsati jäljendi panemiseni.»

§ 26.Paragrahvi 60 lõike 1 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«Jaoskonnakomisjonidelt laekunud protokollide alusel teeb maakonna valimiskomisjon kindlaks valijate nimekirjadesse kantud valijate arvu, hääletamissedeli saanud valijate arvu, hääletamiskastides olnud sedelite arvu, sealhulgas kehtetute sedelite arvu, ning kandidaatidele ja erakondadele antud häälte arvu ning kannab need vormikohasesse protokollile.»

§ 27.Seadust täiendatakse §-ga 60¹ järgmises sõnastuses:

« § 60¹. Elektrooniliselt antud häälte lugemine

(1) Vabariigi Valimiskomisjon teeb elektroonilise hääletamise tulemused kindlaks valimispäeval pärast kella 19.00.

(2) Häälte lugemise juures peab viibima vähemalt pool Vabariigi Valimiskomisjoni koosseisust, sealhulgas komisjoni esimees või aseesimees.

(3) Hääletamistulemused tehakse Vabariigi Valimiskomisjonis kindlaks avalikult, käesoleva seaduse § 58 lõikes 6 sätestatud piiranguid arvestades.

(4) Hääletamistulemusi ei avalikustata enne kella 20.00.»

§ 28.Paragrahvi 61 lõige 3 tunnistatakse kehtetuks.

§ 29.Paragrahvi 62 lõike 5 kolmas lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«Kui vähemalt kahe erakonna võrdlusarvud on võrdsed, saab mandaadi erakond, kelle kandidaadid paiknesid valimisringkonna kandidaatide koondnimekirjas tagapool.»

§ 30.Paragrahvi 70 lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (6) Kui maakonna valimiskomisjon kaebuse rahuldab, võib ta otsustada teha käesoleva seaduse § 17 lõikes 2 loetletud toiminguid.»

§ 31.Paragrahvi 71 lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (6) Kui Vabariigi Valimiskomisjon kaebuse rahuldab, võib ta otsustada teha käesoleva seaduse § 15 lõikes 2 loetletud toiminguid.»

§ 32.Paragrahvi 73 täiendatakse lõikega 1¹järgmises sõnastuses:

« (1¹) Kordushääletamist ei korraldata, kui Vabariigi Valimiskomisjon on tunnistanud elektroonilise hääletamise tulemused kehtetuks ja kutsunud elektrooniliselt hääletanud valijaid hääletama valimispäeval käesoleva seaduse §-s 39 või 46 ettenähtud korras.»

§ 33.Seadust täiendatakse §-ga 73³järgmises sõnastuses:

« § 73³. Hääletamisedeli hääletamisruumist väljaviimine

(1) Hääletamisedeli hääletamisruumist väljaviimise keelu rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 20 trahviühikut.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud väärteole kohaldatakse karistusseadustiku üldosa ja väärteomenetluse seadustiku sätteid.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud väärteo kohtuväline menetleja on politseiprefektuur.»

§ 34.Paragrahvi 76 lõike 3 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«Kui erakondadele on antud võrdne arv hääli, saab kõrgema järjekoha erakond, kelle kandidaadid paiknesid valimisringkonna kandidaatide koondnimekirjas tagapool.»

II. Rahvahääletuse seaduse muutmine

Rahvahääletuse seaduses (RT I 2002, 30, 176; 2004, 6, 32) tehakse järgmised muudatused:

§ 35.Paragrahvi 2 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (3) Hääletamisest ei võta osa isik, kes on:

- 1) valimisõiguse osas teovõimetuks tunnistatud;
- 2) kohtu poolt süüdi mõistetud kuriteos ja kannab vanglakaristust.»

§ 36.Paragrahvi 11 lõike 3 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«Rahvahääletusel korraldatakse hääletamine samades jaoskondades, kus Riigikogu, kohaliku omavalitsuse volikogu ja Euroopa Parlamendi valimistel, kui valla- või linnavalitsus ei otsusta teisiti, muutes lõikes 2 nimetatud määrust.»

§ 37.Paragrahvi 14 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (1) Jaoskonnakomisjoni liige võib olla isik, kellel on hääletamisõigus § 2 kohaselt ning kelle valimiskomisjoni liikme volitusi ei ole viimase viie aasta jooksul Vabariigi Valimiskomisjoni otsusega lõpetatud.»

§ 38. Paragrahvi 17 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (2) Vabariigi Valimiskomisjonil on õigus:

- 1) peatada või lõpetada jaoskonnakomisjoni või maakonna valimiskomisjoni liikme volitused, kui ta on rikkunud käesolevat seadust, Vabariigi Valimiskomisjoni määrust või kõrgemalseisva valimiskomisjoni juhist;
- 2) teha ettekirjutus maakonna valimiskomisjoni või jaoskonnakomisjoni toimingute puuduste kõrvaldamiseks;
- 3) peatada maakonna valimiskomisjoni või jaoskonnakomisjoni toiming või maakonna valimiskomisjoni otsuse kehtivus;
- 4) tühistada maakonna valimiskomisjoni otsus või tunnistada jaoskonnakomisjoni või maakonna valimiskomisjoni toiming seadusevastaseks ning teha jaoskonnakomisjonile või maakonna valimiskomisjonile ettekirjutus seaduserikkumise kõrvaldamiseks;
- 5) tunnistada hääletamistulemused jaoskonnas, maakonnas, Tallinnas, Tartu linnas või riigis kehtetuks ning korraldada kordushääletamine, kui seaduserikkumine mõjutas või võis hääletamistulemusi oluliselt mõjutada.»

§ 39. Paragrahvi 18 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (2) Maakonna valimiskomisjonil on õigus:

- 1) peatada jaoskonnakomisjoni liikme volitused, kui ta on rikkunud käesolevat seadust, Vabariigi Valimiskomisjoni määrust või kõrgemalseisva valimiskomisjoni juhist;
- 2) teha ettepanek Vabariigi Valimiskomisjonile rahvahääletuse seadust, Vabariigi Valimiskomisjoni määrust või kõrgemalseisva valimiskomisjoni juhist rikkunud jaoskonnakomisjoni liikme volituste lõpetamiseks;
- 3) teha ettekirjutus jaoskonnakomisjoni toimingute puuduste kõrvaldamiseks;
- 4) peatada jaoskonnakomisjoni toiming;
- 5) tunnistada jaoskonnakomisjoni toiming seadusevastaseks;
- 6) teha Vabariigi Valimiskomisjonile ettepanek tunnistada hääletamistulemused jaoskonnas kehtetuks ning korraldada jaoskonnas kordushääletamine, kui seaduserikkumine mõjutas või võis hääletamistulemusi oluliselt mõjutada.»

§ 40. Paragrahv 19 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 19. Jaoskonnakomisjoni moodustamine

(1) Jaoskonnakomisjonil on kuni üheksa liiget.

(2) Kohaliku omavalitsuse volikogu (edaspidi *volikogu*) nimetab oma otsusega valla- või linnasekretäri ettepanekul ning arvestades poliitilise tasakaalustatuse põhimõtet jaoskonnakomisjoni esimehe ja liikmed hiljemalt 20. päeval enne rahvahääletuse päeva.

(3) Pooled jaoskonnakomisjoni liikmetest esitab valla- või linnasekretär ning ülejäänud liikmed esitavad mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse kantud erakonnad.

(4) Mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse kantud erakond võib esitada ühe jaoskonnakomisjoni liikmekandidaadi valla- või linnasekretärile hiljemalt 45. päeval enne rahvahääletuse päeva.

(5) Jaoskonnakomisjoni liikmeks nimetamiseks peab olema isiku nõusolek.

(6) Kui erakonnad kandidaate ei esita või kui nende esitatud kandidaatide arv on väiksem, kui erakondadel on kohti jaoskonnakomisjonis, nimetab volikogu ülejäänud liikmed valla- või linnasekretäri ettepanekul.

(7) Kui erakondade esitatud jaoskonnakomisjoni liikmekandidaate on rohkem, kui erakondadel on kohti jaoskonnakomisjonis, nimetatakse kõik ülejäänud kandidaadid jaoskonnakomisjoni asendusliikmeteks.

(8) Volikogu nimetab valla- või linnasekretäri ettepanekul ning lõikes 7 ettenähtud järgides ka vähemalt kaks asendusliiget, kes komisjoni volituste ajal volikogu määratud järjekorras asuvad nende komisjoniliikmete asemele, kelle volitused on peatunud või lõppenud.

(9) Jaoskonnakomisjoni aseesimehe valib komisjon oma liikmete hulgast.

(10) Jaoskonnakomisjoni asjaajamise ja tehnilise teenindamise tagab valla- või linnavalitsus.»

§ 41. Paragrahvi 23:

1) lõiget 1 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

«Hääletajate elektroonilised nimekirjad edastatakse Vabariigi Valimiskomisjonile hiljemalt seitsmendaks päevaks enne rahvahääletuse päeva.»;

2)lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (6) Hääletajad kantakse hääletajate nimekirja nende perekonnanimede tähestikulises järjekorras.»;

3)lõiget 7 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

«Elektrooniliselt hääletanud hääletajate nimekirjale kirjutab pärast hääletamise lõppemist alla Vabariigi Valimiskomisjoni esimees.»

§ 42.Paragrahvi 31 lõikes 2 tehakse järgmised muudatused:

1)punkt 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« 2) kuuendast päevast kuni neljanda päevani enne rahvahääletuse päeva kõigis jaoskondades. Hääletamine algab kell 12.00 ja lõpeb kell 20.00;»;

2)lõiget täiendatakse punktiga 3 järgmises sõnastuses:

« 3) kuuendast päevast kuni neljanda päevani enne rahvahääletuse päeva elektrooniliselt. Hääletamine algab kuuendal päeval enne rahvahääletuse päeva kell 9.00 ja kestab ööpäevaringselt kuni hääletamise lõpuni neljandal päeval enne rahvahääletuse päeva kell 20.00.»

§ 43.Paragrahvi 32 lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (6) Hääletaja ei või hääletamissedelit hääletamisruumist välja viia. Kui hääletaja rikub hääletamissedeli, on tal õigus saada jaoskonnakomisjonilt uus sedel. Hääletaja peab rikutud või kasutamata hääletamissedeli jaoskonnakomisjonile tagastama.»

§ 44.Paragrahvi 34 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (1) Hääletajal on eelhääletamise päevadel (§ 31 lõige 2) võimalik hääletada väljaspool oma elukohajärgset jaoskonda maakonna valimiskomisjoni või valla- või linnavalitsuse poolt määratud jaoskonnas.»

§ 45.Paragrahv 37 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 37. Elektrooniline hääletamine

(1) Hääletaja saab § 31 lõike 2 punktis 3 ettenähtud päevadel hääletada elektrooniliselt Vabariigi Valimiskomisjoni veebilehel. Hääletaja hääletab ise.

(2) Hääletajal võimaldatakse rahvahääletusele pandud seaduseelnõuga tutvuda.

(3) Hääletaja tõendab oma isikut isikutunnistusele kantud digitaalset tuvastamist võimaldava sertifikaadi alusel.

(4) Pärast hääletaja isiku tuvastamist kuvatakse veebilehel hääletajale hääletamissedelil olev tekst.

(5) Hääletaja märgib vastuse «jah» või «ei» ning kinnitab hääletamist digitaalallkirja andmisega isikutunnistusele kantud digitaalallkirjastamist võimaldava sertifikaadi alusel.

(6) Hääletaja saab veebilehel teate hääle vastuvõtmise kohta.

(7) Hääletajal on õigus oma elektrooniliselt antud häält muuta:

1) hääletades uuesti elektrooniliselt § 31 lõike 2 punktis 3 ettenähtud ajal;

2) hääletades hääletamissedeliga kuuendast päevast kuni neljanda päevani enne rahvahääletuse päeva §-s 33–36, 38 või 40 ettenähtud korras.»

§ 46.Paragrahv 41 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 41. Eelhääletamise ajal väljaspool elukohajärgset jaoskonda antud häälte arvestamine

(1) Jaoskonnakomisjon pakib väljaspool elukohajärgset jaoskonda hääletanute hääletamissedelitega ümbrikud maakondade kaupa, Tallinna ja Tartu linna kaupa ning edastab need oma asukohajärgsele maakonna valimiskomisjonile.

(2) Maakonna valimiskomisjon edastab lõikes 1 nimetatud hääletamissedelitega ümbrikud Vabariigi Valimiskomisjoni kaudu asjaomastele maakonna valimiskomisjonidele hiljemalt teisel päeval enne rahvahääletuse päeva.

(3) Lõikes 2 ettenähtud korras teistelt maakonna valimiskomisjonidelt saadud hääletamissedelitega ümbrikud edastab maakonna valimiskomisjon asjaomastele jaoskonnakomisjonidele hiljemalt rahvahääletuse päevale eelneval päeval.

(4) Saanud hääletamissedelitega ümbrikud lõikes 3 ettenähtud korras, kontrollib jaoskonnakomisjon, kas hääletaja on kantud jaoskonna hääletajate nimekirja ja kas hääletaja ei ole hääletanud mitu korda. Kontrollimise juures peab olema vähemalt kolm jaoskonnakomisjoni liiget.

(5) Kui hääletaja ei ole kantud jaoskonna hääletajate nimekirja või on hääletanud väljaspool elukohajärgset jaoskonda mitu korda, jätab jaoskonnakomisjon kõik hääletaja hääletamissedeliga ümbrikud arvestamata.

(6) Kui hääletaja on hääletanud ühe korra, teeb jaoskonnakomisjoni liige hääletajate nimekirja märke eelhääletamise kohta.

(7) Pärast lõigetes 4–6 ettenähtud toiminguid avab jaoskonnakomisjon välimised ümbrikud ning laseb sisemised hääletamissedelitega ümbrikud eelhääletamisel kasutatud hääletamiskasti ja pitseerib hääletamiskasti ava uuesti.»

§ 47. Seadust täiendatakse §-ga 41¹ järgmises sõnastuses:

« § 41¹. **Elektrooniliselt antud hääle arvestamine**

(1) Mitme elektrooniliselt antud hääle puhul (§ 37 lõige 7) arvestatakse hääletaja viimasena antud häält.

(2) Pärast elektroonilise hääletamise lõppu koostab Vabariigi Valimiskomisjon jaoskondade kaupa elektrooniliselt hääletanute nimekirja ning edastab selle maakonna valimiskomisjonidele hiljemalt teisel päeval enne rahvahääletuse päeva. Maakonna valimiskomisjon edastab nimekirja jaoskonnakomisjonidele hiljemalt rahvahääletuse päevale eelneval päeval.

(3) Kui hääletaja on hääletanud elektrooniliselt, teeb jaoskonnakomisjoni liige hääletajate nimekirja märke elektroonilise hääletamise kohta.

(4) Kui hääletaja on hääletanud nii elektrooniliselt kui ka hääletamissedeliga, arvestatakse hääletaja hääletamissedelit. Jaoskonnakomisjon saadab Vabariigi Valimiskomisjonile asjakohase teatise, mille alusel Vabariigi Valimiskomisjon tühistab hääletaja elektrooniliselt antud hääle.

(5) Kui hääletaja on hääletanud mitu korda väljaspool elukohajärgset jaoskonda ja elektrooniliselt, jäetakse kõik hääletaja hääletamissedeliga ümbrikud ja elektrooniliselt antud hääle arvestamata. Jaoskonnakomisjon saadab Vabariigi Valimiskomisjonile asjakohase teatise, mille alusel Vabariigi Valimiskomisjon tühistab hääletaja elektrooniliselt antud hääle.»

§ 48. Paragrahvi 42 lõiget 6 täiendatakse punktiga 8¹ järgmises sõnastuses:

« 8¹) elektroonilise hääletamise aeg;».

§ 49. Paragrahvi 43 lõike 3 punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« 1) lisab taotlusele koopiaid dokumentidest, mis tõendavad tema isikut ja seda, et tal on hääletamisõigus § 2 kohaselt;».

§ 50. Paragrahv 46 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 46. **Elektrooniline hääletamine välisriigis**

(1) Alaliselt välisriigis elavate hääletajate nimekirja kantud või ajutiselt välisriigis viibiv hääletaja võib hääletada Vabariigi Valimiskomisjoni veebilehel.

(2) Elektrooniline hääletamine toimub § 31 lõike 2 punktis 3 ettenähtud ajal ja §-s 37 ettenähtud korras.»

§ 51. Paragrahvi 48 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (3) Kui alaliselt välisriigis elav hääletaja on hääletanud hääletamissedeliga mitu korda või kui ta ei ole kantud välisriigis alaliselt elavate hääletajate nimekirja, jätab Vabariigi Valimiskomisjon kõik hääletaja hääletamissedeliga ümbrikud arvestamata. Kui hääletaja on hääletanud nii elektrooniliselt kui ka hääletamissedeliga, arvestatakse hääletaja hääletamissedelit. Kui hääletaja on hääletanud mitu korda hääletamissedeliga ja elektrooniliselt, jäetakse kõik hääletaja hääletamissedeliga ümbrikud ja elektrooniliselt antud hääle arvestamata.»

§ 52. Paragrahvi 50:

1) lõike 1 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«Jaoskonnakomisjon avab rahvahääletuse päeval kasutatud hääletamiskastid pärast hääletamise lõppemist.»;

2)lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (3) Enne hääletamiskastide avamist teeb jaoskonnakomisjon hääletajate nimekirja alusel kindlaks hääletajate arvu ning hääletamissedeli saamise kohta antud allkirjade ja märkuste alusel esialgse hääletamisest osavõtnute arvu ning edastab need viivitamata Vabariigi Valimiskomisjonile. Arvestada tuleb hääletajate nimekirja märkusi väljaspool elukohta eelhääletanud, elektrooniliselt hääletanud ja kodus hääletanud hääletanute kohta. Hääletajate arv kantakse vormikohasesse protokollile.»;

3)lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (6) Väljaspool elukohajärgset jaoskonda hääletanute hääletamissedelite välisküljele pannakse jaoskonnakomisjoni pitsati jäljend ning need sedelid pannakse koos eelhääletanute hääletamissedelitega pärast § 51 lõikes 4 nimetatud kokkuvõtte koostamist rahvahääletuse päeval hääletanute sedelite hulka.»;

4)lõige 7 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (7) Jaoskonnakomisjon teeb kindlaks hääletamiskastides olnud sedelite arvu, sealhulgas kehtetute sedelite arvu, ning rahvahääletusele pandud küsimusele jaatavalt vastanud isikute ja eitavalt vastanud isikute arvu ning kannab need vormikohasesse protokollile.»

§ 53.Paragrahvi 51:

1)lõike 1 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«Jaoskonnakomisjon avab eelhääletamisel kasutatud hääletamiskasti häälte lugemiseks rahvahääletuse päeval pärast kella 19.00.»;

2)lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (3) Väljaspool elukohajärgset jaoskonda hääletanute hääletamissedeleid sisaldavad sisemised ümbrikud avatakse ning neid arvestatakse eelhääletamise tulemuste kokkuvõtete tegemisel ja hoitakse eraldi teistest hääletamissedelitest kuni neile jaoskonnakomisjoni pitsati jäljendi panemiseni.»

§ 54.Paragrahvi 53 lõike 1 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«Jaoskonnakomisjonidelt laekunud protokollide alusel teeb maakonna valimiskomisjon kindlaks hääletajate nimekirjadesse kantud hääletajate arvu, hääletamissedeli saanud hääletajate arvu, hääletamiskastides olnud sedelite arvu, sealhulgas kehtetute sedelite arvu, ning rahvahääletusele pandud küsimusele jaatavalt vastanud isikute ja eitavalt vastanud isikute arvu.»

§ 55.Seadust täiendatakse §-ga 53¹ järgmises sõnastuses:

« § 53¹. Elektrooniliselt antud häälte lugemine

(1) Vabariigi Valimiskomisjon teeb elektroonilise hääletamise tulemused kindlaks rahvahääletuse päeval pärast kella 19.00.

(2) Häälte lugemise juures peab viibima vähemalt pool Vabariigi Valimiskomisjoni koosseisust, sealhulgas komisjoni esimees või aseesimees.

(3) Hääletamistulemused tehakse Vabariigi Valimiskomisjonis kindlaks avalikult, § 51 lõikes 6 sätestatud piiranguid arvestades.

(4) Hääletamistulemusi ei avalikustata enne kella 20.00.»

§ 56.Paragrahvi 54 lõige 3 tunnistatakse kehtetuks.

§ 57.Paragrahvi 58 lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (6) Kui maakonna valimiskomisjon kaebuse rahuldab, võib ta otsustada teha § 18 lõikes 2 loetletud toiminguid.»

§ 58.Paragrahvi 59 lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (6) Kui Vabariigi Valimiskomisjon kaebuse rahuldab, võib ta otsustada teha § 17 lõikes 2 loetletud toiminguid.»

§ 59.Paragrahvi 61 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

«(1¹) Kordushääletamist ei korraldata, kui Vabariigi Valimiskomisjon on tunnistanud elektroonilise hääletamise tulemused kehtetuks ja kutsunud elektrooniliselt hääletanuid hääletama rahvahääletuse päeval §-s 32 või 39 ettenähtud korras.»

§ 60. Seadust täiendatakse 11¹. peatükiga järgmises sõnastuses:

«11¹. peatükk
VASTUTUS

§ 61¹. Hääletamisedeli hääletamisruumist väljaviimine

- (1) Hääletamisedeli hääletamisruumist väljaviimise keelu rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 20 trahviühikut.
- (2) Lõikes 1 sätestatud väärteole kohaldatakse karistusseadustiku üldosa ja väärteomenetluse seadustiku sätteid.
- (3) Lõikes 1 sätestatud väärteo kohtuväline menetleja on politseiprefektuur.»

III. Euroopa Parlamendi valimise seaduse muutmise

Euroopa Parlamendi valimise seaduses (RT I 2003, 4, 22; 2005, 37, 28) tehakse järgmised muudatused:

§ 61. Paragrahvi 4:

1) lõike 3 punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« 1) valimisõiguse osas teovõimetuks tunnistatud;»;

2) lõike 3 punkt 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« 2) kohtu poolt süüdi mõistetud kuriteos ja kannab vanglakaristust.»;

3) lõike 6 punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« 1) isik, kes on valimisõiguse osas teovõimetuks tunnistatud;».

§ 62. Paragrahvi 10:

1) lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (1) Valimiskomisjoni liige võib olla isik, kellel on hääletamisõigus käesoleva seaduse § 4 lõigete 1–3 kohaselt ning kelle valimiskomisjoni liikme volitusi ei ole viimase viie aasta jooksul Vabariigi Valimiskomisjoni otsusega lõpetatud. Jaoskonnakomisjoni liige peab valdama eesti keelt.»;

2) lõiget 3 täiendatakse punktiga 4 järgmises sõnastuses:

« 4) maakonna valimiskomisjoni või Vabariigi Valimiskomisjoni otsusega.»

§ 63. Paragrahvi 13 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (2) Vabariigi Valimiskomisjonil on õigus:

1) peatada või lõpetada jaoskonnakomisjoni või maakonna valimiskomisjoni liikme volitused, kui ta on rikkunud Euroopa Parlamendi valimise seadust, Vabariigi Valimiskomisjoni määrust või kõrgemalseisva valimiskomisjoni juhust;

2) teha ettekirjutus maakonna valimiskomisjoni või jaoskonnakomisjoni toimingule või maakonna valimiskomisjoni otsuse puuduste kõrvaldamiseks;

3) peatada maakonna valimiskomisjoni või jaoskonnakomisjoni toiming või maakonna valimiskomisjoni otsuse kehtivus;

4) tühistada maakonna valimiskomisjoni otsus või tunnistada jaoskonnakomisjoni või maakonna valimiskomisjoni toiming seadusevastaseks ning teha jaoskonnakomisjonile või maakonna valimiskomisjonile ettekirjutus seaduserikkumise kõrvaldamiseks;

5) tunnistada hääletamistulemused valimisjaoskonnas, maakonnas, Tallinnas, Tartu linnas või riigis kehtetuks ning korraldada kordushääletamine, kui seaduserikkumine mõjutab või võis hääletamistulemusi oluliselt mõjutada.»

§ 64. Paragrahvi 14 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (2) Maakonna valimiskomisjonil on õigus:

- 1) peatada jaoskonnakomisjoni liikme volitused, kui ta on rikkunud Euroopa Parlamendi valimise seadust, Vabariigi Valimiskomisjoni määrust või kõrgemalseisva valimiskomisjoni juhust;
- 2) teha ettepanek Vabariigi Valimiskomisjonile Euroopa Parlamendi valimise seadust, Vabariigi Valimiskomisjoni määrust või kõrgemalseisva valimiskomisjoni juhust rikkunud jaoskonnakomisjoni liikme volituste lõpetamiseks;
- 3) teha ettekirjutus jaoskonnakomisjoni toimingute puuduste kõrvaldamiseks;
- 4) peatada jaoskonnakomisjoni toiming;
- 5) tunnistada jaoskonnakomisjoni toiming seadusevastaseks;
- 6) teha Vabariigi Valimiskomisjonile ettepanek tunnistada hääletamistulemused valimisjaoskonnas kehtetuks ning korraldada valimisjaoskonnas kordushääletamine, kui seaduserikkumine mõjutas või võis hääletamistulemusi oluliselt mõjutada.»

§ 65. Paragrahv 15 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 15. Jaoskonnakomisjoni moodustamine

(1) Jaoskonnakomisjonil on kuni üheksa liiget.

(2) Kohaliku omavalitsuse volikogu (edaspidi *volikogu*) nimetab oma otsusega valla- või linnasekretäri ettepanekul ning poliitilise tasakaalustatuse põhimõtet arvestades jaoskonnakomisjoni esimehe ja liikmed hiljemalt 20. päeval enne valimispäeva.

(3) Pooled jaoskonnakomisjoni liikmetest esitab valla- või linnasekretär ning ülejäänud liikmed esitavad valimistel osalevad erakonnad.

(4) Valimistel osalev erakond võib esitada ühe jaoskonnakomisjoni liikmekandidaadi valla- või linnasekretäri hiljemalt 45. päeval enne valimispäeva.

(5) Jaoskonnakomisjoni liikmeks nimetamiseks peab olema isiku nõusolek.

(6) Kui erakonnad kandidaate ei esita või kui nende esitatud kandidaatide arv on väiksem, kui erakondadel on kohti jaoskonnakomisjonis, nimetab volikogu ülejäänud liikmed valla- või linnasekretäri ettepanekul.

(7) Kui erakondade esitatud jaoskonnakomisjoni liikmekandidaate on rohkem, kui erakondadel on kohti jaoskonnakomisjonis, nimetatakse kõik ülejäänud kandidaadid jaoskonnakomisjoni asendusliikmeteks.

(8) Volikogu nimetab valla- või linnasekretäri ettepanekul ning käesoleva paragrahvi lõikes 7 ettenähtud järgides ka vähemalt kaks asendusliiget, kes komisjoni volituste ajal volikogu määratud järjekorras asuvad nende komisjoniliikmete asemele, kelle volitused on peatunud või lõppenud.

(9) Jaoskonnakomisjoni aseesimehe valib komisjon oma liikmete hulgast.

(10) Jaoskonnakomisjoni asjaajamise ja tehnilise teenindamise tagab valla- või linnavalitsus.»

§ 66. Paragrahvi 20:

1) lõiget 1 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

«Valijate elektroonilised nimekirjad edastatakse Vabariigi Valimiskomisjonile hiljemalt seitsmendaks päevaks enne valimispäeva.»;

2) lõiget 7 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

«Elektrooniliselt hääletanud valijate nimekirjale kirjutab pärast hääletamise lõppemist alla Vabariigi Valimiskomisjoni esimees.»

§ 67. Paragrahvi 37 lõikes 2 tehakse järgmised muudatused:

1) punkt 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« 2) kuuendast päevast kuni neljanda päevani enne valimispäeva kõigis valimisjaoskondades. Hääletamine algab kell 12.00 ja lõpeb kell 20.00;»;

2) lõiget täiendatakse punktiga 3 järgmiselt:

« 3) kuuendast päevast kuni neljanda päevani enne valimispäeva elektrooniliselt. Hääletamine algab kuuendal päeval enne valimispäeva kell 9.00 ja kestab ööpäevaringselt kuni hääletamise lõpuni neljandal päeval enne valimispäeva kell 20.00.»

§ 68. Paragrahvi 38 lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (6) Valija ei või hääletamissedelit hääletamisruumist välja viia. Kui valija rikub hääletamissedeli, on tal õigus saada jaoskonnakomisjonilt uus sedel. Valija peab rikutud või kasutamata hääletamissedeli jaoskonnakomisjonile tagastama.»

§ 69.Paragrahvi 40 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (1) Valijal on eelhääletamise päeval (§ 37 lõige 2) võimalik hääletada väljaspool oma elukohajärgset valimisjaoskonda maakonna valimiskomisjoni või valla- või linnavalitsuse poolt määratud valimisjaoskonnas.»

§ 70.Paragrahv 43 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 43. Elektrooniline hääletamine

(1) Valija saab käesoleva seaduse § 37 lõike 2 punktis 3 ettenähtud päeval hääletada elektrooniliselt Vabariigi Valimiskomisjoni veebilehel. Valija hääletab ise.

(2) Valija tõendab oma isikut isikutunnistusele kantud digitaalset tuvastamist võimaldava sertifikaadi alusel.

(3) Pärast valija isiku tuvastamist kuvatakse veebilehel valijale kandidaatide koondnimekiri.

(4) Valija märgistab selle kandidaadi nime, kelle poolt ta hääletab, ning kinnitab hääletamist digitaalallkirja andmisega isikutunnistusele kantud digitaalallkirjastamist võimaldava sertifikaadi alusel.

(5) Valija saab veebilehel teate hääle vastuvõtmise kohta.

(6) Valijal on õigus oma elektrooniliselt antud häält muuta:

1) hääletades uuesti elektrooniliselt käesoleva seaduse § 37 lõike 2 punktis 3 ettenähtud ajal;

2) hääletades hääletamissedeliga kuuendast päevast kuni neljanda päevani enne valimispäeva käesoleva seaduse §-s 39–42, 44 või 46 ettenähtud korras.»

§ 71.Paragrahv 47 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 47. Eelhääletamise ajal väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda antud häälte arvestamine

(1) Jaoskonnakomisjon pakib väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda hääletanud valijate hääletamissedelitega ümbrikud maakondade kaupa, Tallinna ja Tartu linna kaupa ning edastab need oma asukohajärgsele maakonna valimiskomisjonile.

(2) Maakonna valimiskomisjon edastab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud hääletamissedelitega ümbrikud Vabariigi Valimiskomisjoni kaudu asjaomastele maakonna valimiskomisjonidele hiljemalt teisel päeval enne valimispäeva.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 ettenähtud korras teistelt maakonna valimiskomisjonidelt saadud hääletamissedelitega ümbrikud edastab maakonna valimiskomisjon asjaomastele jaoskonnakomisjonidele hiljemalt valimispäevale eelneval päeval.

(4) Saanud hääletamissedelitega ümbrikud käesoleva paragrahvi lõikes 3 ettenähtud korras, kontrollib jaoskonnakomisjon, kas valija on kantud valimisjaoskonna valijate nimekirja ja kas valija ei ole hääletanud mitu korda. Kontrollimise juures peab olema vähemalt kolm jaoskonnakomisjoni liiget.

(5) Kui valija ei ole kantud valimisjaoskonna valijate nimekirja või on hääletanud väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda mitu korda, jätab jaoskonnakomisjon kõik valija hääletamissedeliga ümbrikud arvestamata.

(6) Kui valija on hääletanud ühe korra, teeb jaoskonnakomisjoni liige valijate nimekirja märke eelhääletamise kohta.

(7) Pärast käesoleva paragrahvi lõigetes 4–6 ettenähtud toiminguid avab jaoskonnakomisjon välimised ümbrikud ning laseb sisemised hääletamissedelitega ümbrikud eelhääletamisel kasutatud hääletamiskasti ja pitseerib hääletamiskasti ava uuesti.»

§ 72.Seadust täiendatakse §-ga 47¹ järgmises sõnastuses:

« § 47¹. Elektrooniliselt antud häälte arvestamine

(1) Mitme elektrooniliselt antud hääle puhul (§ 43 lõige 6) arvestatakse valija viimasena antud häält.

(2) Pärast elektroonilise hääletamise lõppu koostab Vabariigi Valimiskomisjon valimisjaoskondade kaupa elektrooniliselt hääletanud valijate nimekirja ning edastab selle maakonna valimiskomisjonidele hiljemalt teisel päeval enne valimispäeva. Maakonna valimiskomisjon edastab nimekirja jaoskonnakomisjonidele hiljemalt valimispäevale eelneval päeval.

(3) Kui valija on hääletanud elektrooniliselt, teeb jaoskonnakomisjoni liige valijate nimekirja märke elektroonilise hääletamise kohta.

(4) Kui valija on hääletanud nii elektrooniliselt kui ka hääletamissedeliga, arvestatakse valija hääletamissedelit. Jaoskonnakomisjon saadab Vabariigi Valimiskomisjonile asjakohase teatise, mille alusel Vabariigi Valimiskomisjon tühistab valija elektrooniliselt antud hääle.

(5) Kui valija on hääletanud mitu korda väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda ja elektrooniliselt, jäetakse kõik valija hääletamissedeliga ümbrikud ja elektrooniliselt antud hääled arvestamata. Jaoskonnakomisjon saadab Vabariigi Valimiskomisjonile asjakohase teatise, mille alusel Vabariigi Valimiskomisjon tühistab valija elektrooniliselt antud hääle.»

§ 73. Paragrahvi 48 lõiget 6 täiendatakse punktiga 9 järgmises sõnastuses:

« 9) elektroonilise hääletamise aeg.»

§ 74. Paragrahvi 49 lõike 3 punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« 1) lisab taotlusele koopiad dokumentidest, mis tõendavad tema isikut ja seda, et tal on hääletamisõigus käesoleva seaduse § 4 lõike 1 kohaselt;».

§ 75. Paragrahv 52 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 52. Elektrooniline hääletamine välisriigis

(1) Alaliselt välisriigis elavate valijate nimekirja kantud või ajutiselt välisriigis viibiv valija võib hääletada Vabariigi Valimiskomisjoni veebilehel.

(2) Elektrooniline hääletamine toimub käesoleva seaduse § 37 lõike 2 punktis 3 ettenähtud ajal ja §-s 43 ettenähtud korras.»

§ 76. Paragrahvi 54 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (3) Kui alaliselt välisriigis elav valija on hääletanud hääletamissedeliga mitu korda või kui ta ei ole kantud välisriigis alaliselt elavate valijate nimekirja, jätab Vabariigi Valimiskomisjon kõik valija hääletamissedeliga ümbrikud arvestamata. Kui valija on hääletanud nii elektrooniliselt kui ka hääletamissedeliga, arvestatakse valija hääletamissedelit. Kui valija on hääletanud mitu korda hääletamissedeliga ja elektrooniliselt, jäetakse kõik valija hääletamissedeliga ümbrikud ja elektrooniliselt antud hääled arvestamata.»

§ 77. Paragrahvi 57:

1) lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (3) Enne hääletamiskastide avamist teeb jaoskonnakomisjon valijate nimekirja alusel kindlaks valijate arvu ning hääletamissedeli saamise kohta antud allkirjade ja märkuste alusel esialgse hääletamisest osavõtnute arvu ning edastab need viivitamata Vabariigi Valimiskomisjonile. Arvestada tuleb valijate nimekirja märkusi väljaspool elukohta eelhääletanud, elektrooniliselt hääletanud ja kodus hääletanud valijate kohta. Valijate arv kantakse vormikohasesse protokollis.»

2) lõige 7 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (7) Jaoskonnakomisjon teeb kindlaks hääletamiskastides olnud sedelite arvu, sealhulgas kehtetute sedelite arvu, ning kandidaatidele ja erakondadele antud häälte arvu ning kannab need vormikohasesse protokollis.»

§ 78. Paragrahvi 59 lõike 1 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«Jaoskonnakomisjonidelt laekunud protokollide alusel teeb maakonna valimiskomisjon kindlaks valijate nimekirjadesse kantud valijate arvu, hääletamissedeli saanud valijate arvu, hääletamiskastides olnud sedelite arvu, sealhulgas kehtetute sedelite arvu, ning erakondadele ja üksikkandidaatidele antud häälte arvu ning kannab need vormikohasesse protokollis.»

§ 79. Seadust täiendatakse §-ga 59¹ järgmises sõnastuses:

« § 59¹. Elektrooniliselt antud häälte lugemine

(1) Vabariigi Valimiskomisjon teeb elektroonilise hääletamise tulemused kindlaks valimispäeval pärast kella 20.00.

(2) Häälte lugemise juures peab viibima vähemalt pool Vabariigi Valimiskomisjoni koosseisust, sealhulgas komisjoni esimees või aseesimees.

(3) Hääletamistulemused tehakse Vabariigi Valimiskomisjonis kindlaks avalikult, käesoleva seaduse § 57 lõikes 13 sätestatud piiranguid arvestades.»

§ 80. Paragrahvi 61 lõike 1 neljas lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«Kui vähemalt kahe erakonna või üksikkandidaadi võrdlusarvud on võrdsed, saab mandaadi erakond või üksikkandidaat, kes paiknes kandidaatide koondnimekirjas tagapool.»

§ 81. Paragrahvi 68 lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(6) Kui maakonna valimiskomisjon kaebuse rahuldab, võib ta otsustada teha käesoleva seaduse § 14 lõikes 2 loetletud toiminguid.»

§ 82. Paragrahvi 69 lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(6) Kui Vabariigi Valimiskomisjon kaebuse rahuldab, võib ta otsustada teha käesoleva seaduse § 13 lõikes 2 loetletud toiminguid.»

§ 83. Paragrahvi 71 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

«(1¹) Kordushääletamist ei korraldata, kui Vabariigi Valimiskomisjon on tunnistanud elektroonilise hääletamise tulemused kehtetuks ja kutsunud elektrooniliselt hääletanud valijaid hääletama valimispäeval käesoleva seaduse §-s 38 või 45 ettenähtud korras.»

§ 84. Seadust täiendatakse §-ga 71² järgmises sõnastuses:

« § 71². Hääletamisedeli hääletamisruumist väljaviimine

(1) Hääletamisedeli hääletamisruumist väljaviimise keelu rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 20 trahviühikut.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud väärteole kohaldatakse karistusseadustiku üldosa ja väärteomenetluse seadustiku sätteid.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud väärteo kohtuväline menetleja on politseiprefektuur.»

§ 85. Paragrahvi 74 lõike 4 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«Kui üksikkandidaatide või erakondade häälte arv on võrdne, saab kõrgema järjekoha üksikkandidaat või erakond, kes paiknes kandidaatide koondnimekirjas tagapool.»

IV. Kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse muutmine

Kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduses (RT I 2002, 36, 220; 2006, 26, 191) tehakse järgmised muudatused:

§ 86. Paragrahvi 45 lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(6) Valija ei või hääletamisedelit hääletamisruumist välja viia. Kui valija rikub hääletamisedeli, on tal õigus saada jaoskonnakomisjonilt uus sedel. Valija peab rikutud või kasutamata hääletamisedeli jaoskonnakomisjonile tagastama.»

§ 87. Seadust täiendatakse §-ga 67³ järgmises sõnastuses:

« § 67³. Hääletamisedeli hääletamisruumist väljaviimine

(1) Hääletamisedeli hääletamisruumist väljaviimise keelu rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 20 trahviühikut.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud väärteole kohaldatakse karistusseadustiku üldosa ja väärteomenetluse seadustiku sätteid.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud väärteo kohtuväline menetleja on politseiprefektuur.»

V. Karistusseadustiku muutmine

Karistusseadustikus (RT I 2001, 61, 364; 2006, 21, 160) tehakse järgmised muudatused:

§ 88. Paragrahv 164 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 164. Hääle ostmine

Isikule ainelise hüvitise andmise või pakkumise eest eesmärgiga mõjutada teda mitte teostama oma valimis- või hääletamisõigust või teostama seda teatud valiku kasuks – karistatakse rahalise karistuse või kuni üheaastase vangistusega.»

Riigikogu esimees Toomas VAREK